SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI

CLEMENTIS

DIVINA PROVIDENTIA

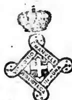
P A P Æ XIV.

ALLOCUTIO

H A B I T A

IN CONSISTORIO SECRETO.

Die XVII. Januarii MDCCLXXIV.

ROMÆ MDCCLXXIV.

Ex Typographia Rev. Cameræ Apostolicæ.

VENERABILES FRATRES.

UM ex maximis lætitiæ Noſtræ cauſis, quas hoc tempore Vobis declaraturi ſumus, facile intelligere poſſimus, quantus futurus ſit jucunditatis veſtræ ſenſus, libentiſſime eaſdem Vobiſcum communicamus, Venerabiles Fratres, atque etiam ex hoc ipſo gaudio veſtro magnum Nobis ad voluptatem cumulum acceſſurum agnoſcimus. Ad ineundam priſtinam noſtram Avenionis, Comitatus Venaiſſini, Beneventi, & Pontis Curvi poſſeſſionem Cariſſimi in Chriſto Filii Noſtri LUDOVICUS GALLIARUM REX CHRISTIANISSIMUS, & FERDINANDUS UTRIUSQUE SICILIÆ, & HIERUSALEM REX ILLUSTRIS Nos ultro compellant, & tanquam ſua ipſi manu amantiſſime inducunt. Nemo unquam tanta cupiditate in ſuis amplificandis fortunis fuit, quanta alacritate atque animi magnitudine jura reſque Eccleſiæ ad Nos ipſi deferunt. Conſiliorum omnium ac ſummæ in Nos pietatis ſocietate cum illis conjunctiſſimus eſt Cariſſimi item in Chriſto Filii Noſtri CAROLI CATHOLICI HISPANIARUM REGIS animus, magnis Nobis antea ſemper, ſed nunc maximis atque ampliſſimis amoris indiciis perſpectus.

 Nos

Nos quidem in hanc ſpem jampridem veneramus, fore, ut omnino ſua huc ipſos religio, ſapientia, æquitas adduceret. Atque, ut omnem cogitationum noſtrarum rationem Vobis aperiamus, propterea Nobis neque inſtandum atque urgendum, ac ne agendum quidem cum iis unquam duximus. Integram hanc illis laudem reſervandam arbitrati ſumus. Suo illos ſtudio, ſui animi præſtantia, pacis cupiditate, Noſtri etiam amore, quam flagitatione ac precibus impelli malebamus. Uberiorem putabamus illorum inde gloriam, & noſtram pleniorem voluptatem extituram. Peropportune accidit, ut illis in Nos jam inclinatis Dilectiſſimi in Chriſto Filii Noſtri FERDINANDI Regii Hispaniarum Infantis ſumma pietas permagno ad hæc perficienda momento fuerit. Allatum ad Nos erat clariſſimorum Regum conſanguineorum ſuorum redintegratam erga illum eſſe gratiam. Lætitiam illius cauſa, quem ob eximias virtutes ſummopere diligimus, tunc a Nobis ſuſceptam extemplo eiſdem cum ſingulari gratulatione teſtati ſumus. Hoc officio noſtro perſpectum optimis Regibus fuit, quanto rerum omnium, quæ ad illos pertinerent, quanto pacis etiam concordiæque ſtudio teneremur. Cum vero præſtantiſſimus Juvenis tantopere ſua cauſa Nos gaviſos videret, pro eximia ſua gratiſſimaque voluntate ſimilis Nobis navandæ operæ, officiique præſtandi miro ardore exarſit. Sua ipſe ſponte ſuoque judicio cum Avo, Patruo, ac Patruele ſumma contentione egit, ut, quantum Nobiſcum animo ac pietate eſſent conjuncti, re ipſa declararent. Maximas tum illi, qui id Nobis perſcripſerat, gratias egimus, ac Reges ipſi tantopere ſunt hac illius virtute delectati, atque eodem in Nos ſtudio excitati, ut, quod antea cogitaverant, ſtatim ſalvis atque integris Eccleſiæ rebus ad Nos deferendis, quam præclara voluntate in Nos eſſent, palam omnibus facerent. Nunc igitur eodem una omnes animo hanc ipſam rerum Eccleſiæ incolumitatem, quaſi certiſſimum quoddam pignus pacis mutuæque inter Nos concordiæ ſtatuunt. Neque enim ſolum poſitas eſſe ac deletas volunt ſuſpiciones omnes cujuſpiam, quæ antea interceſſerit, ſimultatis, ſed etiam con-

confirmatam atque auctam mirificae inter Nos benevolentiae, atque amoris conjunctionem. Laetandum Nobis quidem magnopere est, atque eo uberius laetandum, quo magis sancte pieque tueri jura ditionemque Ecclesiae debemus, ut, quae a Majoribus accepimus, salva, atque integra Posteris nostris transmittamus. Sed nullas majores gaudii nostri causas habere possumus, quam cum hanc ipsorum Regum pietatem, animique praestantiam intuemur. Non in opibus atque copiis, sed in legum aequitate, ac virtute summam regni gerendi laudem, veramque ac solidam utilitatem sitam esse existimant. Se potestate sua egregie usos arbitrantur, si illius imperio pareant, cujus beneficio imperii dignitatem acceptam referunt, si illius gloriam augeant, si Domum Domini suo praesidio tueantur, si denique JESU CHRISTI speciem, cujus Vicariam Auctoritatem licet immerentes sustinemus, in Nobis colant ac diligant. Ab hujusmodi animorum inductione cum profecta sit tam praeclara eorundem actio, religionis, aequitatis, sapientiae, in Nos amoris plenissima, maximam illi quidem ad caetera decora atque ornamenta gloriae accessionem faciunt, ac jure sibi plausus omnium vindicant, qui virtutis ac pietatis pulchritudinem sentiunt. Sed quae nostra erga optimos Reges studia esse debent? quae grati animi significatio eximiae eorum in Nos voluntati par esse potest? Semper illos quidem pro suis Majorumque suorum singularibus in Ecclesiam meritis summa benevolentia prosecuti sumus. Magnis & plurimis causis inducti fuimus, cur in illos omnia paternae caritatis officia conferremus. Dignitate ac potentia inter maximos Ecclesiae Filios sunt. Florentissimae Ecclesiaeque fidissimae Nationes eorum dominatu, atque imperio continentur. In religionis sanctitate atque obsequio populos suis ipsi & legibus & exemplis retinent. Sed haec omnia pietatis ac sapientiae exempla inclusa esse atque comprehensa videri possunt hoc pulcherrimo facto, quod sane (ut optima quaeque rarissima sunt) eo difficilius ac praeclarius existimari debet, quo justius est, atque ab omni cupiditate sejunctius. Hoc velut re-

religionis, suique in Nos amoris posito monumento, mirum in modum Ecclesiæ dignitatem, Sedis Apostolicæ observantiam, omnium in Nos studium augent, atque una suam ipsi potestatem muniunt, atque confirmant. Neque enim regna atque imperia ulla vi, & timore tantopere munita, ac vallata esse possunt, quam si religionis institutis, quæ vera sunt regnandi fundamenta, si divina auctoritate, ac præceptis, quæ Ecclesiæ opera ac ministerio in populorum animos influunt, constituta ac roborata sint. Ita ipsi suæ potestati optime consulunt, cum eandem arctissime cum religionis & Ecclesiæ rationibus colligatam esse volunt. Tam præstantibus eorum in Nos animi indiciis devincti mirifice commovemur, Venerabiles Fratres, & mutuo atque incredibili quodam erga illos paternæ caritatis ardore incendimur. Ad hæc nostra acrius excitanda studia accedunt peregregia in Nos merita, cum eorum, quorum in maximis regni gerendis rebus præcipua utuntur operæ, tum quos consiliorum suorum apud Nos habent Administros. Qui omnes Regum ipsorum voluntati obsecuti, eorumque pietatis exemplo incitati, & suam illis fidem, industriam, prudentiam, & Nobis singularem in S. hanc Sedem animum probaverunt. Quapropter illis item plurimum a Nobis deberi, eosque magnopere diligi, & eorum etiam causa augeri summa nostra erga Reges ipsos officia profitemur. Carissimis itaque Filiis Nostris, etsi datis ad eos litteris, quas maximas potuimus, gratias egimus, pares tamen ut referamus, quam aliam meliorem invenire rationem possumus, quam si pro illis vota nostra, easque, quarum in Ecclesia maxima vis est, divinæ clementiæ conciliatrices atque auspices precationes omni animorum contentione adhibeamus? Summum igitur Apostolatus Nostri Conditorem Deum, ac Dominum N. JESUM CHRISTUM assidue flagitemus, ut, quam etiam in mortalis hujus vitæ cursu tribuere mercedem solet optimis de seque præclare meritis Regibus, eandem illis amplissime referat cum secundissimo rerum omnium successu, regni, ac Liberorum, Regiæque Domus prosperitate, ac diuturnitate conjunctam. Sed huic ipsi summo præstantium consiliorum, factorumque omnium Auctori, per quem Potentes decernunt justitiam

tiam, præsertim immortales agendæ sunt gratiæ. Nunquam ille Ecclesiæ suæ præsidium ac tutelam deserit; et si aliquando, ut vigilantiorem, suæque ac suorum incolumitatis studiosiorem faciat, agitari illam, turbarique sinit, demum pacis & tranquillitatis suavitate omnem præteriti mœroris molestiam abstergit. Ille Sacerdotii itemque Imperii jura instituit, atque inter Religionis ac Regnorum Moderatores magnam necessitudinem intercedere voluit, & posuit consilium pacis inter illos, quo una ad divinæ gloriæ incrementum, quæ rerum humanarum est finis, inserviant. Divinum itaque hunc pacis Largitorem obtestemur, ut voluntatem hanc suam nostris hisce temporibus ratam ac firmam, & hoc præclarum concordiæ munus Nobis perpetuum esse velit, ut ex hac mutua nostra conjunctione optatissimi exitus, atque ad animarum salutem, ad Ecclesiæ utilitatem, ad eorundem Regum felicitatem uberrimi cumulatissimique fructus derivent. Quo facilius hæc divinæ gratiæ munera obtineri a Nobis possint, B. PETRUM Ecclesiæ, ac Sacerdotii Nostri Ducem, Custodem, ac Præsidem, & Seraphicum P. FRANCISCUM, cujus in disciplina instituti sumus, & præsidium paratissimum semper sensimus, Nobis patronos, atque adjutores adjungamus. Proinde & nunc in SS. XII. Apostolorum Templo, ad quod ex hoc ipso consessu perrecturi sumus, & crastina die in Vaticana Basilica post solemnia Apostolicæ S. Petri Cathedræ sacra de more celebrata, vestris una Nobiscum conjunctis precibus summas Deo O. M. gratias & laudes referemus, & ab eodem Ecclesiæ tranquillitatem, & ipsis Regibus omnem gloriæ ac felicitatis amplitudinem postulabimus. Qua obsecrationum opportunitate Nos paterna nostra erga ceteros etiam Potentissimos Nobisque Carissimos in Christo Filios studia inducunt, ut eos item eorumque Imperia ac Regna precibus nostris comprehendamus. Cum ad omnes Catholici Orbis partes oculos convertimus, illosque suam regnandi rationem a religionis & justitiæ institutis repetere intuemur, tanto acrius inflammamur ad perpetua ac summa quæque ipsis imploranda cælestis clementiæ beneficia ac præsidia, quanto uberior atque constantior, iis omnibus pro divina gloria, & Christianæ reipubli-

cæ

cæ utilitate consentientibus, nostra debet esse atque universæ Ecclesiæ jucunditas. Ad hæc pietatis exempla cum publicæ etiam lætitiæ vestræ significationes accedent, magnopere ceteros omnes ad similem & pietatis, & hilaritatis imitationem excitabitis.

Roma 17 Gennaro 1774 — Allocuzione di Clemente XIV tenuta nel Concistoro segreto